

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 lutego 2016 roku Sąd Rejonowy w Kaliszu zasądził od pozwanej A. M. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. kwotę 7.432 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 grudnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1.467 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 1.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, sygn. akt V GC 781/15.

Wydając powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy uznał, że powód wykazał zasadność dochodzonych z tytułu umowy najmu zaległych ze strony pozwanej należności w wysokości 7.432 zł wraz z należnymi odsetkami ustawowymi, natomiast podniesiony zarzut potrącenia z tytułu poczynionych przez nią na wynajmowanej nieruchomości nakładów za bezzasadny jako, że nie zostały spełnione przesłanki potrącenia z art. 498 § 1 k.c.

Jednocześnie Sąd Rejonowy uznał zarzut przedawnienia zgłoszony przez pozwaną za nieskuteczny. Stwierdził przy tym, że dla uznania skuteczności tego zarzutu nie wystarczyło wskazać okres przedawnienia, lecz kwotę, jaka uległa przedawnieniu. W ocenie Sądu I instancji tylko w takiej sytuacji Sąd miałby możliwość kontroli zasadności i skuteczności złożonego zarzutu przedawnienia. Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy na podstawie art. 498 § 1 k.c., art. 118 k.c. i art. 659 k.c. orzekł jak w sentencji wyroku. O kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. (wyrok k. 162, uzasadnienie k. 167-170).

Apelację od powyższego wyroku złożyła pozwana zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego poprzez nieuwzględnienie przez nią zgłoszonych zarzutów przedawnienia oraz potrącenia.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych (apelacja k. 174-175).

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowieź na apelację k. 182-182 odwrót).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zarzuty podniesione w apelacji są uzasadnione i stanowią podstawę do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi.

W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie zachodzi wskazana przez skarżącą podstawa uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. Sąd ten nie rozpoznał bowiem istoty sprawy, analizując wprawdzie zasadność żądania pozwu z punktu widzenia okoliczności faktycznych przytoczonych jako podstawa faktyczna powództwa, jednak uchylił się od rozpoznania najdalej idącego zgłoszonego przez pozwaną zarzutu przedawnienia dochodzonych przez powoda roszczeń.

Wbrew stanowisku Sądu I instancji zarzut przedawnienia może przybrać praktycznie dowolną formę, a nie jak uznał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy, że może być sformułowany jedynie przez wskazanie kwoty podlegającej przedawnieniu. Istotne jest, aby pozwany w toku sprawy o spełnienie świadczenia wyraźnie oświadczył, że uważa roszczenie za przedawnione i w konsekwencji nie zamierza go spełniać. Niewątpliwie w rozpoznawanej sprawie pozwana w sprzeczności od nakazu zapłaty (k. 55 odwrót - k. 56) wprost zgłosiła zarzut przedawnienia, uzasadniła go i wskazała też, zgodnie z wymaganiem Sądu Rejonowego, datę przedawnienia części roszczeń powoda o zaległe należności czynszowe. Tymczasem Sąd I instancji, pomimo zgłoszenia takiego zarzutu w oczekiwanej formie, tj. ze wskazaniem konkretnych okoliczności go uzasadniających, bezzasadnie uchylił się od jego rozpoznania.

W tych okolicznościach, w ocenie Sądu Okręgowego dopiero rozpoznanie zarzutu przedawnienia roszczeń powoda, jako najdalej idącego, jest warunkiem uzasadniającym rozpoznanie przez Sąd Rejonowy zasadności powództwa, a

następnie w zależności od wyniku dokonanej oceny - złożonego przez pozwaną zarzutu potrącenia, a to wszystko z uwzględnieniem zasad dotyczących możliwości potrącenia przedawnionych wierzytelności - art. 502 k.c.

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Nierozpoznanie istoty sprawy ma miejsce wówczas, gdy sąd pierwszej instancji zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania pozwu lub zarzutów merytorycznych przeciwstawionych zgłoszonemu roszczeniu. Nierozpoznanie istoty sprawy może być konsekwencją przyjęcia przez sąd pierwszej instancji przesłanki niweczącej lub hamującej roszczenie, np. prekluzji, przedawnienia, potrącenia, braku legitymacji, prawa zatrzymania. Konieczność uchylecia orzeczenia w takiej sytuacji ma miejsce wówczas, gdy sąd drugiej instancji takiej oceny nie podziela (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 lipca 2015 roku, I PZ 13/15). Wskazać należy, że sprawa była rozpoznawana w trybie uproszczonym, w którym zastosowanie znajduje art. 505¹² § 1 k.p.c. mający szerszy zakres niż art. 386 § 4 k.p.c., gdyż umożliwia sądowi drugiej instancji uchylenie zaskarżonego wyroku nie tylko z powodu zasadności zarzutu nierozpoznania istoty sprawy, lecz także z powodu każdego innego naruszenia prawa materialnego.

Zdaniem Sądu Okręgowego uwzględnienie w powyższych okolicznościach powództwa przez Sąd Rejonowy jest przedwczesne. Skoro bowiem nie rozpoznał on najdalej idącego zarzutu przedawnienia roszczeń powoda, zaniechał tym samym zbadania istoty sprawy. Taka sytuacja czyni bezprzedmiotowym odnośnienie się do pozostałych zarzutów apelacyjnych, a w konsekwencji uzasadnia uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kaliszu na podstawie art. 505¹² § 1 k.p.c., pozostawiając temu Sądowi, na zasadzie art. 108 § 2 k.p.c. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. Rzeczą Sądu Rejonowego przy ponownym rozpoznawaniu sprawy, będzie uwzględnienie powyżej poczynionych uwag.